

ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA YAPON TILIDA YOZMA NUTQNI SHAKLLANTIRISH METODIKASI

Sodirjonova Shoxruza Shaxzod qizi

O'zbekiston davlat jahon tillari univesiteti

Lingvistika (yapon tili) mutaxassisligining 1-kurs talabasi

E-mail: sodirjonovashohruza@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida yapon tilida yozma nutqni shakllantirish metodikasi tahlil qilinadi. Tadqiqotda yapon yozma nutqining lingvistik va madaniy xususiyatlari, yozma kompetensiyani rivojlantirishda interfaol, media va raqamli texnologiyalarning o'rni yoritiladi. Shuningdek, yozma nutqni shakllantirish jarayonida kompetensiyaviy va kommunikativ yondashuvlarning metodik ahamiyati asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: yapon tili, yozma nutq, pedagogik texnologiyalar, media ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv, metodika.

МЕТОДОЛОГИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ПИСЬМЕННОЙ РЕЧИ НА ЯПОНСКОМ ЯЗЫКЕ С ПОМОЩЬЮ СОВРЕМЕННЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ТЕХНОЛОГИЙ

Аннотация: В статье анализируется методика формирования письменной речи на японском языке на основе современных педагогических технологий. Рассматриваются лингвистические и культурные особенности японской письменной речи, а также роль интерактивных, медийных и цифровых технологий в развитии письменной коммуникативной компетенции. Обосновывается методическая значимость компетентностного и коммуникативного подходов.

Ключевые слова: японский язык, письменная речь, педагогические технологии, медиаобразование, компетентностный подход, методика.

METHODOLOGY FOR DEVELOPING WRITTEN COMMUNICATION SKILLS IN THE JAPANESE LANGUAGE USING MODERN PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES

Abstract : This article analyzes the methodology of developing written skills in the Japanese language using modern pedagogical technologies. The study highlights linguistic and cultural characteristics of Japanese writing and examines the role of

interactive, media, and digital technologies in enhancing written communicative competence. The methodological significance of competency-based and communicative approaches is also discussed.

Key words: *Japanese language, writing skills, pedagogical technologies, media education, competency-based approach, methodology.*

KIRISH

Chet tillarini o'qitishda yozma nutqni rivojlantirish bugungi ta'lim tizimining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, yapon tilining yozuv tizimi (hiragana, katakana, kanji), grammatik murakkabligi va madaniy kontekstga kuchli bog'liqligi yozma nutqni shakllantirish jarayonini murakkablashtiradi. Shu sababli yapon tilini o'qitishda an'anaviy usullar bilan cheklanib qolish kutilgan natijani bermaydi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'lim oluvchilarning faolligini oshirish, mustaqil va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish hamda yozma nutqni real kommunikativ vaziyatlarga yaqinlashtirish imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan, yapon tilida yozma nutqni shakllantirish metodikasini innovatsion yondashuvlar asosida takomillashtirish dolzarb hisoblanadi.

Mazkur maqolaning maqsadi — zamonaviy pedagogik texnologiyalar yordamida yapon tilida yozma nutqni shakllantirish metodikasini ilmiy-metodik jihatdan tahlil qilishdir.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Yapon tilida yozma nutq faqat grammatik to'g'rilik bilan emas, balki madaniy va pragmatik moslik bilan ham belgilanadi. Yozma matnlarda bilvosita ifodalar, muloyimlik darajalari va kontekstga tayanish keng qo'llaniladi. Bu esa yozma nutqni shakllantirishda lingvokulturologik yondashuvni talab qiladi. Yapon tilida subyektning ko'pincha tushirib qoldirilishi, gaplarning bilvosita tuzilishi va mantiqiy bog'liqlikning kontekst orqali anglashilishi yozma topshiriqlarni bajarishda o'rganuvchilar uchun qiyinchilik tug'diradi. Shu sababli yozma nutqni o'rgatish jarayonida madaniy tushunchalar bilan bir qatorda yozma diskurs qoidalariga alohida e'tibor qaratish lozim.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar yozma nutqni rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Interfaol metodlar, loyiha asosida ta'lim va media texnologiyalar yozma faoliyatni faollashtirishga xizmat qiladi. Xususan, raqamli platformalar, elektron lug'atlar va matn muharrirlari orqali tashkil etilgan yozma topshiriqlar talabalarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Media va axborot texnologiyalaridan foydalanish yozma nutqni shakllantirish jarayonini yanada samarali qiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, media dasturlar

asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar til ko'nikmalarini, jumladan yozma nutqni rivojlantirishda yuqori natija beradi. Media vositalar orqali bajarilgan yozma topshiriqlar talabalarning matnni rejalashtirish, tahlil qilish va mantiqiy ifodalash qobiliyatini kuchaytiradi (Khalmurzayeva N.T, 2021).

Yapon tilida yozma nutqni shakllantirish bosqichma-bosqich amalga oshirilishi zarur. Boshlang'ich bosqichda qisqa gaplar va sodda matnlar orqali grammatik va leksik ko'nikmalar shakllantiriladi. Keyingi bosqichlarda esa tavsifiy, tahliliy va erkin yozma ishlar orqali yozma kompetensiya rivojlantiriladi. Yozma nutqni o'rgatishda loyiha asosida ta'lim metodidan foydalanish samarali hisoblanadi. Talabalar muayyan mavzu asosida matn yozish, manbalarni tahlil qilish va o'z fikrini yozma shaklda asoslab berishga o'rganadi. Bu jarayon yozma nutqni real kommunikativ faoliyat bilan uyg'unlashtiradi.

Yapon tilida yozma nutqni shakllantirish metodikasi o'rganilayotgan tilning lingvistik, madaniy va kommunikativ xususiyatlarini hisobga olgan holda tizimli ravishda tashkil etilishi lozim. Yozma nutq og'zaki nutqdan farqli ravishda rejalashtirilgan, mantiqiy izchillikka ega va stilistik jihatdan mukammal bo'lishni talab qiladi. Shu sababli uni rivojlantirish jarayoni bir martalik mashq emas, balki uzluksiz va bosqichma-bosqich olib boriladigan metodik faoliyat sifatida qaraladi.

1. Diagnostik va tayyorlov bosqichi

Mazkur bosqichda talabalarning yozma nutq darajasi, ieroglif bilimi, grammatik va leksik zaxirasi aniqlanadi. Diagnostik yozma topshiriqlar orqali talabalarning matn tuzish, fikrni yozma shaklda ifodalash va mantiqiy bog'lash ko'nikmalari baholanadi. Ushbu bosqich yozma nutqni shakllantirish jarayonini individuallashtirish imkonini beradi. Shuningdek, yapon yozma nutqining madaniy xususiyatlari — bilvositalik, muloyimlik va kontekstga tayangan ifodalar — haqida dastlabki tushunchalar shakllantiriladi.

2. Reproduktiv yozma faoliyat bosqichi

Bu bosqichda talabalar tayyor namunalarga asoslangan holda yozma mashqlarni bajaradilar. Jumladan, berilgan matnni qayta yozish, gaplarni mantiqiy ketma-ketlikka keltirish, kalit so'zlar asosida qisqa matn tuzish kabi topshiriqlar qo'llaniladi. Ushbu mashqlar grammatik aniqlik va yozuv me'yorlarini mustahkamlashga xizmat qiladi. Reproduktiv mashqlar orqali talabalarda yapon tilining yozma strukturalariga moslashuv hosil bo'ladi va yozma nutqning bazaviy modeli shakllanadi.

3. Produktiv yozma nutq bosqichi

Produktiv bosqich yozma nutqni shakllantirishning eng muhim qismi hisoblanadi. Bu jarayonda talabalar mustaqil ravishda fikrini yozma shaklda ifodalaydi. Tavsifiy, tahliliy va erkin yozma ishlar bajariladi. Masalan, kundalik

yoʻzish, mavzuli esse, fikr bildirishga asoslangan matnlar yoʻzish orqali yoʻzma kompetensiya rivojlantiriladi. Bu bosqichda yoʻzma nutqning pragmatik jihatlariga alohida eʼtibor qaratiladi. Talabalarga yapon tilida muloyimlik darajalari, bilvosita ifodalar va kontekstga mos yoʻzish uslubi oʻrgatiladi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar yoʻzma nutqni shakllantirishda samarali metodik vosita sifatida xizmat qiladi. Elektron platformalar, onlayn matn muharrirlari, interaktiv yoʻzma topshiriqlar va media materiallar yoʻzma faoliyatni jonlantiradi. Media vositalar yordamida tashkil etilgan yoʻzma mashqlar talabalarning mustaqil fikrlash va matnni mantiqiy rejalashtirish koʻnikmalarini kuchaytiradi.

Yoʻzma nutqni shakllantirish jarayonida baholash faqat yakuniy natijaga emas, balki jarayonga ham qaratilishi zarur. Oʻzaro baholash, muhokama va tahrir qilish mashqlari orqali talabalar oʻz yoʻzma ishlariga tanqidiy yondashishni oʻrganadilar. Refleksiya yoʻzma nutqni takomillashtirishda muhim metodik vosita hisoblanadi.

Mazkur metodika yapon tilida yoʻzma nutqni shakllantirishni tizimli, madaniy jihatdan asoslangan va zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uygʻun holda tashkil etish imkonini beradi. Natijada talabalar yoʻzma nutqni nafaqat grammatik jihatdan toʻgʻri, balki kommunikativ va pragmatik jihatdan mos ravishda ifodalay olish kompetensiyasiga ega boʻladilar.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, yapon tilida yoʻzma nutqni shakllantirish murakkab va koʻp qirrali jarayon boʻlib, u zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qoʻllash orqali samarali tashkil etilishi mumkin. Media va raqamli texnologiyalar, interfaol metodlar hamda kompetensiyaviy yondashuv yoʻzma nutqni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Yoʻzma nutqni shakllantirishda nafaqat til tizimini, balki yapon muloqot madaniyatini ham hisobga olish zarur. Zamonaviy metodik yondashuvlar asosida tashkil etilgan taʼlim jarayoni talabalarning yoʻzma nutq kompetensiyasini mustahkamlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. . Khalmurzayeva, N. T., Mirzakhmedova, H. V., Omonov, K. S. (2021). Methods of improving language skills using media software. Journal of Central Asian Social Studies, 2(03), 47–55.
2. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge, 2001.
3. Brown H. D. Teaching by Principles. – New York, 2007.
4. 鎌田 美千子 (2020–2024) 日本語教師養成・研修におけるライティング教育実践能力の育成.

5. 鎌田 美千子・副田 恵理子（2024）. 日本語教員養成課程における書くことの指導の現状と課題.
6. 鈴木 恵（2022–2025）. 日本語書記史と学習プロセスを統合した教育内容の研究.
7. 副田 恵理子（2014）. 留学生対象日本語ライティング教育における情報リテラシー指導.
8. Passov E. I. Chet tillarini o‘qitish metodikasi. – Moskva, 2010.